

TEZA:

Normy etyczne określone w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego co do zasady nie zakazują informowania o wykonywanym zawodzie. Informowanie o wykonywaniu zawodu oraz działalności z nim związanej jest prawem radcy prawnego. Informowanie zaś definiuje się jako inicjowane przez radcę prawnego działanie niestanowiące bezpośredniej propozycji zawarcia umowy z konkretnym klientem, bez względu na jego formę, treść i środki techniczne. Deliktem dyscyplinarnym jest natomiast informowanie sprzeczne z prawem, dobrymi obyczajami lub naruszające godność zawodu radcy prawnego.

Sygn. akt WO-62/21

ORZECZENIE

z dnia 4 sierpnia 2022 roku

**Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie następującym:**

Przewodniczący: S WSD Tomasz Jankowski (sprawozdawca)

Sędziowie: S WSD Daniela Sosin
S WSD Wiesław Kmiotek

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Konrada Mazura
po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2022 r. na rozprawie;

sprawy radcy prawnego M. P. obwinionej o to, że zamieściła płacone ogłoszenie reklamowe dotyczące działalności kancelarii radcy prawnego M. P. o wymiarze 123 x 66 mm na pierwszej stronie w trzech kolejnych wydaniach bezpłatnego miesięcznika „(...)”, - styczeń, luty, marzec 2020r. - ukazujących się w nakładzie miesięcznym 14 000 egzemplarzy i kolportowanych bezpośrednio do skrzynek mieszkańców oraz firm z osiedli: (...), tj. o popełnienie deliktu dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 75 ze zm.) w zw. z art. 6, art. 31 ust 2, art. 32 ust 4. art. 33 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek odwołania obwinionej z dnia 22 marca 2021 r. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 9 września 2021 r. sygn. akt 59/20

orzeka:

1. zmienia zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że uniewinnia obwinioną od zarzucanego jej czynu;
2. kosztami postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym obciąża Okręgową Izbę Radców Prawnych, a kosztami postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym obciąża Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych, orzeczeniem z dnia 9 września 2020 roku wydanym w sprawie sygn. akt OSD 59/20 uznał radcę prawnego M. P. winną tego, zamieściła płatne ogłoszenie reklamowe dotyczące działalności kancelarii radcy prawnego M. P. o wymiarze 123 x 66 mm na pierwszej stronie w trzech kolejnych wydaniach bezpłatnego miesięcznika „(...)”, - styczeń, luty, marzec 2020r. - ukazujących się w nakładzie miesięcznym 14 000 egzemplarzy i kolportowanych bezpośrednio do skrzynek mieszkańców oraz firm z osiedli (...), tj. o popełnienie deliktu dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 75 ze zm.) w zw. z art. 6, art. 31 ust 2, art. 32 ust 4, art. 33 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Od powyższego orzeczenia radcy prawnego M. P. wniosła odwołanie w co do czynu opisanego w pkt I orzeczenia i co do kosztów postępowania. W treści odwołania zarzuciła orzeczeniu Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego brak uzasadnienia faktycznego i brak zglobionej analizy obowiązujących norm etycznych względem faktów w szczególności w odniesieniu do orzecznictwa sądów dyscyplinarnych i Sądu Najwyższego, a nadto naruszenie procedury postępowania dowodowego poprzez pominięcie istotnych dowodów w sprawie zgłaszanych przez obwinioną w toku postępowania dyscyplinarnego. Obwiniona wniosła o uniewinnienie jej od zarzucanego czynu.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie zważył co następuje.

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 74¹ pkt 1 Ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu

postępowania karnego. Odpowiednie stosowanie przepisów prawa jest czynnością polegającą na stosowaniu odpowiednich przepisów bez żadnych modyfikacji, stosowaniu przepisów z pewnymi modyfikacjami oraz nie stosowaniu przepisów, które ze względu na ich bezprzedmiotowość lub sprzeczność z przepisami ustanowionymi dla tych stosunków, do których miały być stosowane odpowiednio, nie mogą być w ogóle stosowane.

Sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały wskazane zarzuty stawiane rozstrzygnięciu - również w granicach podniesionych zarzutów, uwzględniając treść art. 447 § 1-3, a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w art. 435, art. 439 § 1, art. 440 i art. 455 kpk. Sąd odwoławczy jest zobowiązany rozważyć wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w środku odwoławczym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 437 § 1-2 kpk po rozpoznaniu środka odwoławczego sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie lub uchyleniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie miał wątpliwości do ustalonego przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny stanu faktycznego. Bezspornym faktem jest, że obwiniona zamieściła w periodyku reklamowym „(...)” płatne ogłoszenie informujące o świadczonych przez nią usługach prawnych i ich zakresie. Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, iż treść zarzutu determinująca postępowanie dyscyplinarne określa zachowanie uznane za delikt dyscyplinarny jako zamieszczenie płatnego ogłoszenia reklamowego dotyczące działalności kancelarii radcy prawnego M. P. (...). Takie zachowanie Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ocenił jako delikt dyscyplinarny opisany w art. 6, art. 31 ust 2, art. 32 ust 4, art. 33 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Zwrócić w tym miejscu należy uwagę, że normy prawne określone w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego co do zasady nie zakazują informowania o wykonywanym zawodzie. Kodeks Etyki Radcy Prawnego w art. 31 stanowi, iż informowanie o wykonywaniu zawodu oraz działalności z nim związanej jest prawem radcy prawnego. Informowanie zaś definiuje jako inicjowane przez radcę prawnego działanie niestanowiące bezpośredniej propozycji zawarcia umowy z konkretnym klientem, bez względu na jego formę, treść i środki techniczne. Informacja taka może zawierać określone w katalogu otwartym w art. 31 pkt 3 KERP. Deliktem dyscyplinarnym jest natomiast informowanie sprzeczne z prawem, dobrymi obyczajami lub naruszające godność zawodu radcy prawnego, a w szczególności:

- 1) niezgodne z rzeczywistością lub wprowadzające w błąd;
- 2) naruszające tajemnicę zawodową;

3) ograniczające klientowi swobodę wyboru, polegające na powoływaniu się na osobiste wpływy lub znajomości, wykorzystywaniu łatwowierności lub przymusowego położenia, nadużyciu zaufania, wywieraniu presji, udzielaniu nierzetelnych obietnic lub gwarancji;

4) narzucające się, w szczególności poprzez naruszenie sfery prywatności;

5) zawierające bezpośrednie porównywanie jakości czynności zawodowych z czynnościami innych, możliwych do identyfikacji osób;

6) zawierające wykaz klientów lub dane umożliwiające ich identyfikację - o ile nie wyrazili na to zgody; radca prawny nie może jednak informować o klientach oraz o prowadzonych w ich imieniu sprawach karnych, karnych skarbowych, o wykroczenia, rodzinnych i opiekuńczych.

Należy zatem dokonać oceny zachowania obwinionego radcy prawnego przez pryzmat reguł określonych w art. 32 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Z norm deontologicznych zawartych w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego nie wynika bezwzględny i całkowity zakaz reklamy. Reklama taka nie może ona przybrać postaci reklamy zawierającej elementy wskazane w art. 32 KERP. Jakkolwiek kontrowersyjne może być zamieszczanie przez radcę prawnego reklam w bezpłatnym periodyku reklamowym to oceniając treści reklamy należy wziąć pod uwagę czy nie zawiera ona treści zabronionych wskazanych w art. 32 KERP. Oceniając treść ogłoszenia reklamowego obwinionej, należy stworzyć wzorzec potencjalnego odbiorcy reklamy o odpowiedzieć na pytania czy reklama taka jest niezgodna z rzeczywistością i czy może wprowadzać odbiorcę w błąd? Czy ogłoszenie obwinionej może prowadzić do naruszenia tajemnicy zawodowej? Czy ogranicza odbiorcy swobodę wyboru, polegającą na powoływaniu się na osobiste wpływy lub znajomości, wykorzystywaniu łatwowierności lub przymusowego położenia odbiorcy, nadużycia jego zaufania, wywierania presji, udzielaniu nierzetelnych obietnic lub gwarancji?

Czy ogłoszenie przybrało formę narzucającą się, w szczególności poprzez naruszenie sfery prywatności? Czy zawarta w ogłoszeniu informacja obwinionej zawiera bezpośrednie porównywanie jakości czynności zawodowych z czynnościami innych, możliwych do identyfikacji osób? Oraz czy zawiera wykaz klientów lub danych umożliwiających ich identyfikację?

Zdaniem Wyższego Sadu Dyscyplinarnego odpowiedzi na wszystkie postawione wyżej pytania są negatywne. W treści ogłoszenia reklamowego obwiniona wskazuje jakimi kategoriami spraw się zajmuje oraz zamieszcza dane identyfikujące jedynie prowadzoną przez nią kancelarię.

Szerszego wywodu wymaga jednak udzielenie odpowiedzi na pytanie czy ogłoszenie obwinionej

przybrało formę narzucającą się, w szczególności poprzez naruszenie sfery prywatności, oraz czy treści zamieszczone w ogłoszeniu nie mogą powodować błędnego przekonania odbiorcy o gwarancji załatwienia sprawy.

Ogłoszenie zostało zawarte w bezpłatnym periodyku reklamowym kolportowanym bezpośrednio do skrzynek mieszkańców oraz firm z osiedli (...). Zgodnie z definicją Słownika Języka Polskiego pojęcie „narzucać” oznacza zmuszanie kogoś do określonego zachowania się, a zatem aby ogłoszenie przybrało formę narzucającą musiało by kogoś zmuszać wbrew jego woli przymuszać do zapoznania się z jego treścią. Trudno zaakceptować pogląd aby samo zamieszczenie ogłoszenia zmuszało odbiorców gazety reklamowej, do zapoznawania się z treścią ogłoszenia. Odbiorca bowiem jeśli nie jest zainteresowany treścią ogłoszenia nie czyta go, tym bardziej doświadczenie życiowe wskazuje, że jeśli odbiorca nie jest zainteresowany ogłoszeniami zamieszczonymi w bezpłatnych gazetach reklamowych po prostu bez zapoznania się z ich treścią wyrzuca je. Tym samym nie można mówić o narzucającej formie czy treści informacji zawartych w ogłoszeniu reklamowym obwinionej. Również treść samego ogłoszenia nie wskazuje zdaniem Sądu nie powoduje błędnego przekonania odbiorcy o gwarancji pozytywnego załatwienia sprawy. Obwiniona informuje jedynie o kategoriach prowadzonych spraw, treść natomiast nie wskazuje, że gwarantuje ona pozytywne rozstrzygnięcie sprawy zgodne z wolą klienta. Tym samym Sąd nie dopatrył się przesłanek stanowiących o niedopuszczalnej formie o treści ogłoszenia reklamowego i z tych powodów należało orzec o uniewinnieniu obwinionej.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie orzeczono zgodnie z art. 70⁶ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach.